Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	**P&C**
Titel	:	Jaarstukken 2020
Onderwerp	:	Jaarstukken 2020
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Marcel Bos / Froukje de Wit
Extern zaak ID (zaakcode)	:	

Datum collegevergadering

Dinsdag 11 mei 2021.

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de beslispunten uit de nota reserves en voorzieningen 2020 en 2021-2024 **(bijlage 1)**
2. De totale vrijval reserves en voorzieningen 2020 van € 2.032.852 toe te voegen aan het rekeningresultaat 2020 (is al verwerkt in het resultaat 2020).
3. De jaarstukken 2020 vast te stellen **(bijlage 2)**
4. Het voordelig resultaat 2020 (€ 4.586.000) vast te stellen en dit resultaat volgens paragraaf bestemming gerealiseerd resultaat te bestemmen.
5. Kennis te nemen van het verslag van bevindingen Jaarrekeningcontrole 2020 van Hofsteenge Zeeman Groep **(bijlage 3)**

Openbaar

Ja, passief via openbaar verslag

Aanbieding

Hierbij ontvangt u het Jaarverslag en de Jaarrekening over 2020. Met het Jaarverslag leggen wij verantwoording af. Wij gaan in op de belangrijkste beleids- en financiële resultaten in relatie tot de plannen, die staan in de Programmabegroting 2020. In de Jaarrekening zit de volledige financiële verantwoording en de balans met toelichting.

In deze aanbieding leggen wij, op hoofdlijnen, een aantal belangrijke ontwikkelingen van het afgelopen jaar aan u voor.

Coronacrisis

De coronacrisis heeft op iedereen een enorme impact. Ook op de (werkzaamheden van de) gemeente Ooststellingwerf. We moesten thuiswerken en er kwam andere en nieuwe problematiek op ons af. We hebben laten zien dat we zo flexibel zijn om ook in deze situatie door te gaan. Er kwamen onverwachte nieuwe taken op ons af, zoals het uitvoeren van de Tozo-regeling, maar ook het faciliteren van noodopvang voor de kinderen en het opstellen van regelingen voor (maatschappelijke) organisaties in nood. Daarnaast zijn met (zorg)leveranciers afspraken gemaakt over continuïteitsbijdragen, om zo ook na de coronacrisis nog goede hulp en zorg te kunnen bieden. Natuurlijk heeft corona invloed gehad op wat we in dit jaar hebben bereikt. Maar met wat aanpassingen hebben we heel veel nog wel kunnen uitvoeren en met ons de (maatschappelijke) organisaties in de samenleving. Zo kon er toch nog heel veel doorgaan.

Financieel gezien is het lastig om aan te geven wat eventuele structurele gevolgen door corona zijn. We blijven alle ontwikkelingen nauwgezet volgen en bieden hulp waar dat nodig en mogelijk is.

Sociaal Domein

Er zijn voor de Visie op Samenleven vijf doe-agenda's opgesteld. In de doe-agenda's zijn inspanningen opgenomen die we de komende jaren gaan uitvoeren om de doelen te bereiken.

In 2020 zijn diverse interventies gepleegd waarmee we de uitgaven op het terrein van jeugd hebben beperkt (Taskforce Grip op Uitgaven). Daarnaast zijn maatregelen op het gebied van Wmo geformuleerd en gepresenteerd aan de raad.

In september 2020 zijn we gestart met de pilot 'Gebiedsteam in de school', waarbij gebiedsteammedewerkers (met specialisatie jeugd) in de school aanwezig zijn. Het doel hiervan is het bevorderen van preventie als het gaat om jeugd- en gezinsproblematiek. De drempel is hiermee lager en ook kan de juiste hulpverlening eerder worden ingezet.

Jongeren ontwikkelden, samen met Stichting Scala, zelf hun activiteiten. Dit gebeurde mede naar aanleiding van de dorpsgesprekken. Zo was er meer te doen voor jeugdigen in hun dorp. Tijdens de coronamaatregelen zijn verschillende activiteiten georganiseerd voor en door jongeren in samenwerking met het jongerenwerk, buurtsportcoaches en gemeente. Vanuit jongerenwerk wordt er ook gesproken met de jongeren over de coronasituatie.

Samen met aanbieders is de Wmo zorg zoveel mogelijk doorgegaan. Zorgaanbieders die tijdelijk geen hulp konden leveren hebben we vanuit het oogpunt van bedrijfscontinuïteit gedeeltelijk doorbetaald. DRIVE is ingezet om knelpunten in het vervoer op te vangen.

In 2020 is tweemaal een waardering verstuurd aan de geregistreerde (jonge) mantelzorgers in de vorm van een VVV-bon en een ondersteunende boodschap van de wethouder. Ook vrijwilligers in de gemeente zijn ondersteund en gewaardeerd tijdens de vrijwilligersawards.

Ook dit jaar zijn er weer kansen geboden aan werkzoekenden. Een mooi voorbeeld hiervan is een statushouder die in het kader van zijn opleiding de mogelijkheid kreeg om zijn stage in de rol van budgetcoach specifiek voor statushouders uit te voeren.

Naast het reguliere contact met ondernemers hebben we snel en slagvaardig de tijdelijke overbruggingslening zelfstandig ondernemers (Tozo) ingericht en uitgevoerd. Daardoor hebben we ondernemers en ZZP'ers die dit nodig hebben de financiële ondersteuning geboden. Daarnaast is samen met ondernemers en belangenverenigingen een klankbordgroep corona gevormd. Hierdoor is snel ingespeeld op vraagstukken waar ondernemers mee geconfronteerd worden door de coronamaatregelen.

Door corona is het aanbod aan culturele activiteiten beperkt geweest. Daar waar het kon hebben we meegewerkt en -gedacht aan alternatieven die uitgevoerd konden worden.

Er zijn dit jaar meer VVE doelgroepkinderen (VVE: voor- en vroegschoolse educatie) bereikt en toegeleid naar een passend aanbod. Dit is gerealiseerd door met diverse partijen samen te werken. Sinds augustus 2020 geldt de wetswijziging waarin peuters 16 uur per week gebruik kunnen maken van het VVE-aanbod. Hiervoor ontvangen gemeenten vanaf 2019 een hoger budget van het Rijk.

Het Lokaal Sport- en beweegakkoord 2020-2022 is in 2020 vastgesteld met verschillende lokale organisaties, sportaanbieders, sportverenigingen, onderwijs-welzijn en zorgorganisaties. Hieruit zijn diverse activiteiten en projecten voortgekomen zoals MQ-scan (beweegvaardigheid meten van basisschoolleerlingen), uitleen van sportmateriaalkisten voor de kinderopvang en het basisonderwijs en het opzetten van Sportplatform Oosterwolde (groepsapp voor alle sportverenigingen in Oosterwolde).

Met de uitkomsten van de Chats&Quests is een breed en samenhangend programma opgesteld om een gezonde leefstijl onder jongeren te stimuleren. In gesprek met jongeren, ouders en experts verkenden we waar hun behoeften liggen, waar hun motivatie zit om gezond te leven en wat hen zou helpen. We sloten aan bij de uitgangspunten van positieve gezondheid (omgaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen en zo veel mogelijk eigen regie voeren). Binnen de zorgeconomie (onderdeel Regio Deal) wordt ook gewerkt aan positieve gezondheid (van ouderen) door in te zetten op de principes van de Blue Zone.

Ruimtelijke en economische ontwikkelingen

Recreatie en toerisme

Met financiële ondersteuning van de gemeente heeft de Coöperatie Appelscha 3.0 stevig aan de weg getimmerd met promotie en marketing van ons gebied. Met hun slogan 'Bij Appelscha' zet de coöperatie in op toeristische promotie van onze hele regio, waarbij de aantrekkingskracht en landelijke naamsbekendheid van Appelscha goed wordt benut.

In de toerisme- en recreatiebranche zijn de maatregelen vanwege de coronacrisis extra hard aangekomen. Daarom hebben we ook qua ontwikkeling van nieuwe werkgelegenheid even een pas op de plaats gemaakt. Vanaf het begin van de coronacrisis hebben we ondernemers zo goed mogelijk gefaciliteerd om van financiële compensatieregelingen gebruik te maken. We hebben ook meegedacht over het tijdelijk verruimen van mogelijkheden voor aangepaste vormen van bedrijfsvoering, zodat ondernemers zo goed mogelijk door de crisis konden komen. Bijvoorbeeld door het verruimen van terrassen. Zowel de dag- als verblijfsrecreatie heeft tijdens het zomerseizoen toch een deel van het verloren voorseizoen goed kunnen maken.

In de maanden juli en augustus is met grote inzet van medewerkers, ondernemers en torenwachters de Bosbergtoren opengesteld. In deze periode is de Bosbergtoren druk bezocht. Er is een nieuw toegangssysteem aangebracht en er is een nieuwe website gelanceerd. De nieuwe website is goed bezocht.

Het Recreatieschap Drenthe heeft onderzoek laten doen naar mogelijkheden voor een nieuwe systematiek voor de toeristenbelasting in de Drentse gemeentes en Ooststellingwerf. We hebben als lid van het Recreatieschap onze input geleverd en inmiddels is het definitieve advies hierover door de raad vastgesteld.

Naast ons lidmaatschap van Recreatieschap Drenthe zijn we ook partner en uitvoerende partij geworden in de Regio Deal voor Zuidoost Friesland. Ook nemen we weer deel aan het netwerk voor Toeristische Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF). In beide regionale samenwerkingsvormen hebben we samen met andere gemeenten en partijen aan een stevige promotiecampagne voor 'Het Andere Friesland' meegedaan. Een enorm succes, de Bosbergtoren is inmiddels de 'selfiespot' van de regio.

Economische ontwikkelingen
We zijn continu aan het werk om gevestigde bedrijven te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken. Hierin speelt het ondernemersloket samen met de vakafdelingen een uitstekende rol. De lijntjes zijn kort er wordt snel geschakeld waar het kan en gecommuniceerd wanneer dit niet lukt. We hebben eind 2020, ondanks de coronacrisis, veel bedrijfskavels verkocht. De bedrijfskavels worden schaars. We zijn gestart met een behoefte-onderzoek voor het creëren van nieuwe bedrijfslocaties We hebben in het kader van een bedrijfsuitbreiding de procedurele begeleiding van een bedrijf gefaciliteerd en hebben contact met het bedrijf onderhouden. Dit heeft de voortgang bespoedigd en vertrouwen gewonnen bij de multinational. In 2021 start de bouw van de uitbreiding en de komende jaren wordt een groei van de werkgelegenheid van circa 120 medewerkers verwacht.

Openbare ruimte
We zijn begonnen met maatregelen om de bermen langs A-routes, die tevens landbouwroute zijn, structureel te verbeteren. Hiervoor zijn hoofdzakelijk graskeien aangebracht. We hebben diverse maatregelen uit het GVVP uitgevoerd in combinatie met de Meerjaren Onderhoudsplanning (MOP) wegen. Hiermee hebben we gezorgd voor veiligere wegen en ontmoedigen we onder andere het verkeer op het onderliggend wegennet N381. Het gaat hierbij onder meer om het kruispunt Zwetteweg-Haulerdiek en de fietsoversteek Verlaat tussen Oosterwolde en Appelscha. Daarnaast hebben we invulling gegeven aan uw motie fietsroute Appelscha - Ravenswoud. Voor deze drie maatregelen hebben we subsidie aangevraagd en ontvangen via de provinciale subsidieregeling ‘regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021’. De maatregelen worden afgerond in 2021.

We hebben plantvakken en bermen aangepast om daarmee de biodiversiteit te verhogen.
De eikenprocessierups was ook in 2020 volop aanwezig. We hebben de rups bestreden om de overlast te beperken. Daarnaast hebben we in 2020 een proef gehouden met een preventieve biologische bestrijding van de eikenprocessierups om de plaag beheersbaar te houden.

Duurzaamheid
In 2020 is de Nota van Uitgangspunten Duurzaam Ooststellingwerf 2021 - 2025 vastgesteld. Dit is een doorstart van de Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030. Op basis van ervaringen en resultaten zijn de doelen en ambities aangescherpt. De focus ligt op de thema’s Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulaire Economie. Daarnaast is ook het nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) vastgesteld.

In 2020 is de bewustwording over duurzame energie en energiebesparing gestimuleerd mede door uitvoering van de rijksregeling RRE (reductie regeling energie). Binnen dit project, waarvan de looptijd verlengd is tot 31 december 2021 vanwege corona, zijn acties opgenomen die zijn gericht op deelname van (jeugdige) inwoners.

Als uitvloeisel van het Nationaal Klimaatakkoord is Nederland opgedeeld in 30 verschillende regio's. Fryslân is als provincie aangewezen als één regio. Binnen deze regio's worden strategieën (de regionale energie strategieën RES) opgesteld om duurzame opwek van elektriciteit en duurzame warmte te realiseren.

We maken vorderingen op het gebied van pilots Waterstof en Smart Grids. Voor de pilot Waterstof wordt door de exploitant gestreefd naar realisatie van een elektrolyser, waarmee zonne-energie kan worden omgezet in waterstofgas. Voor een locatie op het Ecomunitypark worden op dit moment de ruimtelijke procedures voorbereid, met aandacht voor communicatie met de omgeving. Daarnaast is in samenhang met deze pilot een onderzoek opgestart naar de realisering van een 'waterstofwerkplaats' in deze omgeving.

Tot eind 2020 is in totaal nu circa 77 hectare aan zonneweides gerealiseerd. Hiermee kan circa 77 miljoen kWh aan duurzame elektriciteit worden opgewekt. Daarnaast is er veel belangstelling voor duurzaamheidsleningen.
De ontwikkeling van een Biobased Economy is zichtbaar geworden in Ooststellingwerf. In het programma Biobased Economy zijn inmiddels 21 projecten afgerond. Binnen deze projecten is onderzoek naar Biobased Economy gedaan en zijn de afgelopen jaren biobased producten ontwikkeld, zoals de biobased koffiebeker en een biobased vloer in het Biosintrum. Ook is er een voedselbos in Elsloo ontwikkeld en is er onderzoek gedaan naar streekproducten in de lokale horeca. Samenwerkingen met ondernemers en kennisinstellingen zijn gesmeed en kunnen ook binnen het nieuwe Programma Duurzaamheid worden benut. Ook hebben we het biobased programma en de projecten geëvalueerd.

Wonen
De coronacrisis lijkt geen negatieve invloed te hebben op de woningbehoefte in onze gemeente. Sterker nog, het lijkt erop dat de aantrekkelijkheid en potentie van onze gemeente juist is toegenomen. We zagen de druk op de woningmarkt in 2020 verder toenemen, met name in de koopsector. Om invulling te geven aan deze woningbehoefte en daarnaast te voldoen aan de oproep van de raad om te 'bouwen, bouwen, bouwen', hebben wij bij de provincie aangedrongen op meer woningbouwruimte. De huidige afspraken geven ons niet voldoende mogelijkheden. We hebben daarom de gedeputeerde van de provincie uitgenodigd voor een bezoek aan onze gemeente om de woningbouw situatie en initiatieven te bespreken. Dit heeft ertoe geleid dat we in regionaal verband in overleg zijn met de provincie om te komen tot nieuwe woningbouwafspraken.

Daarnaast hebben we verschillende plannen uit het uitvoeringsprogramma woningbouw gerealiseerd, is gestart met de bouw of de ruimtelijke procedure. De gemeentelijke woningbouwlocaties raken uitverkocht. Langedijke is in 2020 volledig ingevuld, in Elsloo zijn twee kavels onder optie en de overige negen bouwterreinen zijn verkocht. In Donkerbroek-West is nog 1 kavel beschikbaar, zijn er twee onder optie en de overige acht verkocht. Ook particuliere initiatieven lopen zoals het project Sinnesicht in Haulerwijk met 6 bungalows en 15 appartementen en het project 'Klein Appelscha' aan Het Oldehof met zowel koopwoningen als sociale huurwoningen.

Een plan waarbij geen extra woningen aan de voorraad toegevoegd worden, maar waar wel impuls aan de woonkwaliteit gegeven wordt, is de herstructurering van de wijk Haerenkwartier in Oosterwolde. Hier zijn de eerste 44 levensloopbestendige woningen opgeleverd en is daarna gestart met het bloksgewijs vervangen van woningen. Niet alleen de fysieke omgeving krijgt hier aandacht, maar ook het verbeteren van de leefbaarheid is een van de doelstellingen.

Taskforce woningbouw
De druk op de woningmarkt is hoog en er zijn veel woningbouwlocaties in de gemeente die al in beeld zijn, actueel zijn of waar er een grote kans van slagen is om tot een succesvol plan te komen. We hebben momenteel veel plannen in realisatie, maar daarnaast is er behoefte om nieuwe plannen te ontwikkelen. Op deze ambitie kan gericht worden ingezet door een Taskforce woningbouw in het leven te roepen. De

Taskforce woningbouw moet zorgen voor verdergaande economische ontwikkeling door woningbouwplannen op gang te krijgen. Bij deze Taskforce worden verschillende beleidsvelden betrokken (ruimte, stedenbouw, economie, ruimtelijke ontwikkeling, wonen, juridische zaken), zowel binnen als buiten de gemeente. De focus ligt hierbij op binnenstedelijke projecten (herstructurering), maar waar in de dorpen binnenstedelijk weinig opties zijn, of er sprake is van laaghangend fruit, wordt ook ingezet op buitenstedelijke plannen. Om te zorgen voor versnelling in de ontwikkeling van plannen willen wij tijdelijk een trekker/projectleider (achtergrond planeconomie) aanstellen. Het gaat hierbij om een functie op projectbasis voor de duur van 2 jaar voor ca. 0,5 fte. De inhuurkosten hiervoor zijn € 170.000. We stellen voor dit via resultaatsbestemming beschikbaar te stellen. Zie ook het hoofdstuk resultaatsbestemming in de jaarstukken.

Omgevingswet en bestemmingsplannen
In 2021 moet met name in de informatievoorziening rondom de Omgevingswet richting onze inwoners een forse inspanning worden geleverd. De afgelopen periode is met name gericht geweest op de interne organisatie en de interne werkprocessen.

In 2020 zijn verschillende bestemmingsplannen voor woningbouw vastgesteld. Daarnaast is ook de afronding van het bedrijventerrein in Haulerwijk en de uitbreiding van het onderstation in Oosterwolde mogelijk gemaakt. De procedure voor de herbestemming van de oude Poiesz-locatie is Appelscha is opgestart. Door de nieuwe werkwijze van de behandeling van principeverzoeken, werken we structureel volgens de 'ja, mits'-benadering.

Centrum Oosterwolde
Samen met ondernemers en eigenaren is gewerkt aan het Eindrapport 'Samenwerken aan een krachtig en prachtig winkelgebied in Oosterwolde'. Ook is er voldoende draagvlak voor het oprichten van een bedrijveninvesteringszone (BIZ) in het winkelgebied van Oosterwolde. De promotie van het winkelhart van Oosterwolde als regionale winkelvoorziening is een belangrijk onderdeel van de Regio Deal.

Regio Deal Zuidoost Friesland
Medio juli 2020 hebben de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Heerenveen en de Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân een Regio Deal gesloten met het Rijk. De vaststelling van de Regio Deal betekent een investering van € 30 miljoen in de regio Zuidoost Friesland in de komende vier jaar. Het Rijk levert een bijdrage van € 15 miljoen en de regio Zuidoost Friesland investeert met bestaande projecten en plannen de andere € 15 miljoen. Wij zijn trekker van de volgende projecten: Zorgeconomie, masterplan Oosterwolde, uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme en het leer- en kenniscentrum bodem. Alle partners dragen € 25.000 per jaar bij aan centrale proceskosten. Wij stellen in de nota reserves en voorzieningen voor om dit voor de komende twee jaar uit het restant van de reserve strategische projecten te betalen.

Veiligheid, bestuur en dienstverlening
Door corona zijn de prioriteiten veranderd. Ondanks die verschuiving is er nog steeds aandacht voor de veiligheidsthema’s in de gemeente bijvoorbeeld bij zorgelijke signalen rondom personen en vanuit het ondermijningsthema. Sinds de uitbraak van corona werkten we, totdat de coronawet in werking trad, in een grip4/structuur. Dat betekent een grote inzet op de crisisorganisatie. De gemeente levert ook medewerkers aan die crisisorganisatie.

Het afgelopen jaar is er gewerkt aan de ontwikkeling van programmamanagement en integraal werken. Die ontwikkeling is nog steeds gaande. Daarnaast staat de kwaliteit van de voorstellen, waaronder het schetsen van context, centraal in het project ‘Rake voorstellen’. De sjablonen zijn onder de loep genomen en er zijn trainingen georganiseerd voor medewerkers. Het doel is zo te komen tot een betere ondersteuningsvorm

van het besluitvormingstraject.

Er is een vierde wethouder geïnstalleerd, naar aanleiding van het advies dat Hayo Apotheker in september 2020 gaf.

We hebben onze dienstverlening vanwege corona aangepast. Er is een constante afweging gemaakt tussen een goede continuering van de dienstverlening en de gezondheid van medewerkers en bezoekers. Hierbij hebben wij de richtlijnen van de Rijksoverheid opgevolgd. Wij zijn altijd telefonisch bereikbaar geweest en hebben de dienstverlening aan de balie zoveel mogelijk door laten gaan door middel van een afsprakensysteem.

Tot slot de financiële doorkijk
De Jaarrekening 2020 sluit met een positief saldo van € 4,586 miljoen. Op het totale budget van € 80 miljoen (totaal begrote lasten inclusief toevoeging reserves) van 2020 betekent dit een afwijking van 5,7%. Ten opzichte van de actuele begroting is het een afwijking van € 3,924 miljoen.

Dit resultaat is hoofdzakelijk ontstaan door een grote winstneming bij de grondexploitatie (ruim € 2 miljoen). Dit komt doordat eind 2020 nog veel bedrijventerreinen zijn verkocht en de prognose voor de komende tijd goed is. Daarnaast hebben we coronacompensatie ontvangen die niet volledig is besteed maar wel onderdeel uit maakt van het resultaat (ruim € 0,8 miljoen). Dit komt omdat een aantal regelingen pas in 2021 worden uitgevoerd, maar ook doordat we in 2020 zowel rekening hebben gehouden met de meerlasten als de minderlasten door corona. We stellen voor de coronacompensatie beschikbaar te houden voor volgend jaar door resultaatbestemming. In de jaarstukken kunt u bij de diverse programma's de andere verklaringen van het verschil in de resultaten lezen.

In 2020 is geconstateerd dat het financiële perspectief de komende jaren behoorlijk onder druk staat en dat er een financiële opgave ligt. Er is daarom besloten tot het starten van een heroverwegingsproces om het structurele financiële perspectief weer op orde te krijgen.

Kanttekeningen
De accountantscontrole is nog niet volledig afgerond. Het verslag van bevindingen volgt daarom later. De bevindingen kunnen ertoe leiden dat we nog aanpassingen in de Jaarstukken moeten doen.

Financiële toelichting
Zie Jaarstukken.

Publicatie voor bekendmaking
Zie aanbieding. De Jaarstukken zijn beschikbaar via Ooststellingwerf.begrotingsapp.nl.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen
1. Nota reserves en voorzieningen 2020
2. Jaarstukken 2020
3. Concept verslag van bevindingen (volgt later)